

РЕШЕНИЕ

№ 767

гр. Бургас, 18.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – БУРГАС, XXXVI ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в
публично заседание на двадесет и шести март през две хиляди двадесет и
четвърта година в следния състав:

Председател: ДАРИНА К. ЙОРДАНОВА

при участието на секретаря ЖАСМИНА Н. СЛАВОВА
като разгледа докладваното от ДАРИНА К. ЙОРДАНОВА Гражданско дело
№ 20232120106150 по описа за 2023 година

Производството е образувано по исковата молба на З. Ж. С., ЕГН *****, с
адрес: чрез пълномощника адвокат Д. М. от АК-П., против "СИТИ
КЕШ" ООД, ЕИК, със седалище и адрес на управление,
представявано от Н. П. П., с която се иска прогласяване на нищожността на клаузата за
неустойка, обективизирана в чл.6.6 от договор за паричен заем Кредирект № /
06.03.2023г. сключен между страните и предвиждаща заплащане на неустойка в размер на 4
458,50 лв. в случай, че кредитополучателят не предостави договореното в чл. 6.5 от
процесния договор обезпечение в тридневен срок от сключването му, поради
противоречието ѝ със закона и добрите нрави и нейната неправомерност по смисъла на чл.
143 и чл. 146 ЗЗП.

В исковата молба се твърди, че на 06.03.2023г. между ищцата и ответника „СИТИ
КЕШ“ ООД е сключен договор за паричен заем, с който на З. С. бил предоставен кредит в
размер на 2 200 лв. при годишен лихвен процент от 40.05%, годишен процент на разходите в
размер на 47.92% и краен срок на издължаване - 06.09.2024г. Излага се, че в чл. 6.5 на
процесния договор се съдържа задължение на кредитополучателя да предостави
обезпечение, отговарящо на условията на чл. 33, ал. 1 от Общите условия, а в чл. 6.6 е
предвидена неустойка при неизпълнение на това задължение в размер на 4 433 лв. Посочва
се, че длъжникът има качеството на потребител по смисъла на § 13, т.1 вр. т.12 от ДР на
Закона за защита на потребителите, поради което по отношение на представения договор за
кредит са приложими правилата на Закон за потребителския кредит и разпоредбите на
чл.143 - 148 ЗЗП. Изложени са подробни съображения за неправомерност на клаузата на
договора, нарушаване на правата на потребителя, противоречие с добрите нрави и
заобикаляне на закона. Твърди се, че неустойката се явява добавък към възнаградителната
лихва и води до неоснователно обогатяване на кредитора. Ангажирани са писмени
доказателства.

В законоустановения срок по чл. 131 ГПК е постъпил писмен отговор от ответника, с
който претенцията се оспорва като неоснователна и се иска нейното отхвърляне. Излагат се

подробни съображения за валидността на клаузата. Твърди се, че неустойката е установена надлежно и не излиза извън нейните присъщи и основни функции, поради което обвързва валидно страните.

С подадения писмен отговор е предявен насрещен иск с правно основание чл. 240 вр. чл. 79 и чл. 86 от ЗЗД, за осъждане на ищеца да заплати на ответното дружество сумата от 2 200 лв., представляваща непогасена главница по сключения между страните договор за паричен заем Кредирект № / 06.03.2023г., от която сумата 529,13 лв., представляваща падежирали вноски за периода от 07.08.2023г. до 06.11.2023г. и сумата 1 670,87 лв., представляваща предсрочно изискуема главница, сумата от 488,24 лв. - възнаградителна лихва по договора за периода от 08.05.2023г. до 06.11.2023г., ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба - 01.12.2023г. до окончателното изплащане на вземането, както и направените съдебно - деловодни разноски. В насрещната искова молба се твърди, че на 06.03.2023 г. между страните е сключен договор за паричен заем Кредирект № за сумата от 2 200 лв., като ответницата по насрещния иск е следвало да върне заемната сума на 18 броя месечни погасителни вноски, което не е сторено. Излага се, че заемополучателят е получила сумата в брой, на каса на И.. Сочи се, че последната погасена вноска е с падеж 06.04.2023г., поради което с исковата молба ищецът обявява за предсрочно изискуем непадежиралия остатък от задължението по процесния договор за заем. Ангажирани са писмени доказателства и са направени доказателствени искания.

В предоставения срок от страна на ответника по насрещния иск е депозиран писмен отговор, с който претенциите се оспорват като неоснователни. Посочва се, че договорът за кредит е недействителен на осн. чл. 22 ЗПК и затова сумите по него не се дължат. Изложени са подробни съображения за противоречието на договора с изискванията на ЗПК относно начина на формиране на ГПР, изискванията към погасителния план и начислената неустойка за непредставяне на обезпечение. Затова се иска отхвърляне на насрещния иск.

Предявеният иск е с правно основание чл. 26, ал. 1, предл. 3 във вр. с чл. 143 и чл. 146 ЗЗП.

Предявеният насрещен иск е с правно основание чл. 240 вр. чл. 79 ЗЗД, вр. чл.9 и сл.ЗПК.

Съдът, като взе предвид исканията и доводите на страните и събраните по делото доказателства, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

По делото не се спори и се установява от представените писмени доказателства, че между "СИТИ КЕШ" ООД и ищцата С. е бил сключен процесният договор за паричен заем № от 06.03.2023 г., съгласно който кредиторът е предоставил на длъжника първоначално сумата от 2 200 лв. при годишен лихвен процент от 40.05% и годишен процент на разходите в размер на 47.92%. Уговорено е връщане на сумата на 18 броя погасителни вноски ведно с възнаградителна лихва в размер на 909 лв. и краен срок на погасяване – 06.09.2024 г. Съгласно чл. 6.5 от договора длъжникът следва да предостави допълнително обезпечение на кредитора в срок от три дни от сключване на договора, като в случай на неизпълнение съгласно чл. 6.6 той дължи неустойка в размер на 4 433 лева. Уговорено е още, че неустойката се дължи разсрочено съобразно погасителния план към договора.

Безспорно е между страните, че кредитът е усвоен изцяло, както и че на датата на падежа задълженията по договора не са погасени изцяло.

В случая кредитополучателят се явява потребител, по смисъла на § 13, т.1 от ДР на ЗЗП, поради което същият се ползва от закрилата на закона и посочените по-горе разпоредби, освен ако търговецът не установи, че клаузата по договора е била индивидуално уговорена /чл.146, ал.4 ЗЗП/. Не са оборени твърденията на ищеца, че се касае за подготвени предварително и типови договори на кредитора, като потребителят не е имал възможност да повлияе при изготвяне на текста на документа. Затова, доколкото не е налице изключението по чл. 146, ал. 1 ЗЗП, следва да бъде извършена преценка за противоречието на атакуваните

клаузи с изискването за добросъвестност и наличието на значително неравновесие между правата и задълженията на доставчика и потребителя.

Съгласно чл. 143, т. 10 и т. 12 ЗЗП неравноправна е клауза в договор, сключен с потребител, която е в негова вреда, която не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и потребителя, като: позволява на търговеца или доставчика да променя едностранно условията на договора въз основа на непредвидено в него основание или да увеличава цената, без потребителят да има право в тези случаи да се откаже от договора, ако окончателно определената цена е значително завишена в сравнение с цената, уговорена при сключването на договора.

Съдът, като съобрази текста на сключения договор намира, че така, както е уговорена, неустойката е предназначена да санкционира кредитополучателя за виновеното неспазване на задължението за предоставяне на обезпечение. По същността си тя не обезпечава изпълнението на основното задължение по договора, а вторичното задължение за предоставяне на обезпечение. Само по себе си непредоставянето на обезпечение не води до претърпяването на вреди от кредитора. Следователно уговорената неустойка излиза извън основните й функции - обезпечителна, обезщетителна и санкционна, доколкото същата се дължи дори при редовно изпълнение на поетите задължения за връщане на заетата сума, в която хипотеза не би имал право да се ползва от обезпечението. Дори при изпълнение на поетите задължения за връщане на заетата сума, ведно със съответната възнаградителна лихва, отново съобразно уговорките по договора се дължи претендирана неустойка, което противоречи на същността на неустоечната клауза. Тоест, кредиторът получава реално парична сума, заедно с вноските по кредита и на техния падеж, преди да са настъпили каквито и да е вреди. Така се наблюдава и значително оскъпяване на ползвания заем, като размерът на неустойката е необосновано завишен, спрямо предвидимите при сключване на договора вреди, поради което е налице хипотеза на типично неравноправно договаряне по смисъла на чл. 143, ал. 2 т. 3 ЗЗП. С включване на това вземане за неустойка в погасителните вноски по съществото си се добавя сума, която се явява печалба за дружеството. Следователно начинът, по който е уговорено погасяването на задължението за неустойка, позволява то да се определи като разход по кредита, който следва да бъде включен ГПР, съгласно дефиницията на чл. 19 ЗПК. Следва да се посочи още, че правилата на чл. 16 и чл. 10а ЗПК вменяват задължение на кредитора, преди сключване на договора за кредит, сам да оцени кредитоспособността на потребителя и то без да начислява допълнителни суми за това. Ето защо, не следва върху кредитополучателя да се прехвърля финансовата тежест за оценката на платежоспособността на длъжника и евентуалните вреди, които кредиторът би могъл да претърпи, ако се окаже неплатежоспособен.

С оглед всичко изложено, съдът намира, че клаузата за неустойка е недействителна поради противоречието й с нормата на чл. 11, ал. 1 т.10 ЗПК, като предявеният иск се явява основателен и доказан, поради което следва да бъде прогласена нищожността на чл. 29 от договора за кредит, на основание чл. 26, ал. 1, предл. 3 ЗЗД.

По отношение на приетия за разглеждане насрещен иск съдът намира следното:

По делото не са представени доказателства за погасяване на задължението за връщане на предоставената от ищеца главница по договора за кредит в размер на 2 200 лв. От приетото по делото заключение на вещото лице П. Б., което съдът кредитира изцяло, се установява несъмнено, че ищцата е направила плащания в размер на 888,50 лева, с които са погасени следните задължения: възнаградителна лихва в размер на 73,43 лв., такса в размер на 495 лв. и неустойка в размер на 320,07 лв. Към 01.12.2023г. остатъкът от задължението е в размер на 2 200 лв. – главница, от която сумата 529,13 лева – падежирали вноски за главница в периода от 08.05.2023г. до 06.11.2023г. и сумата от 1670,87 лв. – непадежирали вноски от № 9 до № 18, които са обявени за предсрочно изискуеми с депозирание на насрещния иск и 488,24 лв. – възнаградителна лихва. Следователно искът се явява основателен в пълния му размер от 2 688,24 лв., ведно със законната лихва върху главницата в размер на 2 200 лв., считано от датата на подаване на насрещния иск – 01.12.2023 г. до

окончателното изплащане на задължението. Претендираната възнаградителна лихва в размер на 488,24 лева за периода от 08.05.2023г. до 06.11.2023г. е определена съобразно годишния лихвен процент от 40.05% и датата на обявяване на предсрочна изискуемост. Не се установява нарушение на разпоредбата на чл. 19, ал. 4 ЗПК. При тези изводи и тъй като задължението не е било погасено, предявеният насрещен иск се явява основателен и доказан и в тази част.

Не може да бъде споделено възражението на ответника по насрещния иск за нищожност на целия договор за кредит и респ. дължимост единствено на чистата стойност на кредита в размер на 2200лв., съгласно чл. 23 ЗПК. При извършената проверка относно действителността на сключения между страните договор, съдът намира, че договорът за потребителски кредит не страда от пороци, водещи до неговата недействителност в цялост и не противоречи на изискванията на чл.10, ал.1 ЗПК относно формата на договора, както и изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и 20 и ал. 2 и чл. 12, ал. 1, т. 7 - 9, ЗПК. В случая съдържанието на процесния договор за кредит недвусмислено и ясно посочва като цифрова величина размерът на лихвения процент, без да предвиждат едностранно изменение на условията. Също така преценката за противоречие със закона следва да се направи на плоскостта дали сборът на договорната лихва, ведно с другите разходи, не надвишава фиксирания от законодателя максимален размер на ГПР, който след изменението на чл.19 ЗПК /ДВ, бр. 35 от 2014 г./ не следва да надвишава пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България. Към датата на сключване на договора за потребителски кредит, размерът на законната лихва е 10%, при основен лихвен процент, определен от БНБ 0% плюс десет пункта отгоре. В случая, определеният в договора размер на ГПР от 47.92 % не надвишава пет пъти размера на законната лихва. Следователно посочената клауза не е нищожна поради противоречие със закона (чл.19, ал.5 ЗПК).

Следва да се посочи още, че съгласно чл. 26, ал. 4 от ЗЗД нищожността на отделни части не влече нищожност на договора, когато те са заместени по право от повелителните правила на закона или когато може да се предположи, че сделката би била сключена и без недействителните ѝ части. Затова и прогласяването на нищожността на клаузата за неустойка, на посочените по-горе основания, не може да има за последица нищожността на целия договор.

По отговорността за разноски:

От ищеца по главния иск е представен списък по чл. 80 ГПК и доказателства за плащане на държавна такса в размер на 80 лева., която съобразно правилата на чл. 78, ал. 1 ГПК следва да бъде възложена в тежест на ответника. Основателно е искането за присъждане на адвокатско възнаграждение дължимо в полза на адв. Д. М. – процесуален представител на ищеца, на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗАДВ, в размер на 892,80 лв.

Ищецът по насрещния иск има право на направените по делото разноски, а именно юрисконсултско възнаграждение, което на основание чл. 78, ал. 8 ГПК във вр. с чл. 37 от ЗПП и чл. 26 от Наредбата за заплащането на правната помощ с оглед вида на делото, съдът определя на 150 лв., както и сумата от 200 лв. - възнаграждение за вещо лице и сумата 158 лв. – заплатена държавна такса.

Мотивиран от горното и на основание чл. 235 ГПК, Бургаски районен съд

РЕШИ:

ПРОГЛАСЯВА НИЩОЖНОСТТА на клаузата на чл. 6.6 от договор за паричен заем Кредирект № / 06.03.2023 г. сключен между З. Ж. С., ЕГН *****, с адрес:, като заемополучателя и "СИТИ КЕШ" ООД, ЕИК, със седалище и адрес на управление, представлявано от Н. П. П. - като заемател, с която се предвижда заплащане на неустойка в размер на 4 433 лв. за

неизпълнение на задължението за предоставяне на обезпечение, поради противоречието ѝ със закона и добрите нрави.

ОСЪЖДА З. Ж. С., ЕГН *****, с адрес: да заплати на "СИТИ КЕШ" ООД, ЕИК, със седалище и адрес на управление, представлявано от Н. П. П., сумата от 2 200 лева (две хиляди и двеста лева), представляваща главница по договор за паричен заем кредит № / 06.03.2023 г., ведно със законната лихва върху посочената главница, считано от датата на подаване на насрещния иск – 01.12.2023г. до окончателното изплащане на задължението, както и сумата от 488,24 лв. (четиристотин осемдесет и осем лева и 24 стотинки) – възнаградителна лихва по договора за периода от 08.05.2023г. до 06.11.2023г., както и направените разноси в размер на общо 508 лв. (петстотин и осем лева).

ОСЪЖДА "СИТИ КЕШ" ООД, ЕИК, със седалище и адрес на управление, представлявано от Н. П. П., да заплати в полза на З. Ж. С., ЕГН *****, с адрес:, сумата от 80 лв. (осемдесет лева) – разноси по делото за заплатената държавна такса.

ОСЪЖДА "СИТИ КЕШ" ООД, ЕИК, със седалище и адрес на управление, представлявано от Н. П. П., да заплати на адвокат Д. В. М. от Адвокатска колегия – П., със съдебен адрес:, адвокатско възнаграждение в размер на 892,80 лева с вкл. ДДС (осемстотин деветдесет и два лева и 80 стотинки).

Решението подлежи на обжалване пред Бургаския окръжен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Бургас: _____